

Якташ р?ссамыбыз ?хм?т Иб?тулла улы Китаев б?генге Мордовия Республикасы Торбеево районы Татар Й?н? авылында 1925нче елны? 15нче февраленд? туа. Ул - белемле гаил? д?вамь. Иб?тулла улы ?хм?тне? бабакасы авыл мулласы була. Ул гар?п, фарсы, т?рек ??м англиз телл?р?н белг?н ??м шул телл?рд? газета-журналлар яздырып алып укыган, китаплар да ?ыйган. 1930нчы колхозлашу елларында «дошман» кавеме дип бу гаил?не Себерг? куалар. Кино ?чен шундый версия яши. Р?сем ясарга нич? яшьт? кереш?е т?г?л билгеле т?гел, ?мма 10 яшьлек ?хм?т р?семн?р конкурсында ?зене? и?аты бел?н беренчел?кне яулаган кеше. Шул вакыт кыю адым ясый ул: Сталинга ?зене? р?сем ясау тел?ген тормышка ашыру ?чен ярд?м сорап хат яза. Китаевлар яш?г?н Себер поселениесен? бернич? атнадан ?авап килеп т?ш?; военный килеп ?хм?тк? юлга ?ыенырга куша, аннары поездга утыртып ?иб?р?. Санкт-Петербургда (ул заманда Ленинград була) аны каршы алып яшь с?л?тле балалар ?чен булган интернатка урнаштыралар. ?хм?т Китаев аны у?ышлы т?мамлап, М?ск??д?ге Суриков институтында (МГХИ) белем ала; аны т?мамлагач – профессионал р?ссам була. Мулла оныгы – соцреализм мастеры. Гомере буге татар милл?тле М?ск?? р?ссамы булып яши. ?.И. Китаев и?атын жанрлы картиналар язу бел?н башлап ?иб?р?, ? 1960нчы еллардан портретлар яза башлай. Б?тенсоюз к?рг?зм?л?ренд? (1950,1955,1960) катнаша. М?ск??д? р?ссамнар м?кт?бенд? укыта. И?атында гади кешел?рне, аларны? к?чле ??м кимчелекле яклары бел?н с?р?тл?г?н. Я?арыш чорында В.И.Ленинны? ?ит?кче буларак т?гел, ? кешелекле кеше сыйфатларын к?рс?теп портретын да ясаган. ?хм?т Китаевны? яраткан ?йтеме «Словам должно быть тесно, а мыслям просторно» язылган картиналарында чагыла. Аларны укыйсы кил?: картиналарында кешене? эчке д?ньясын ??м к??елен к?р?се?, аннан д?рт ??м соклану йотасы?, сихрилекне ??м га??пл?н?не ачасы?, алардан яхшылыкка омтылыш аласы?. Яшь чактагы шундый полотнолары арасында «Любовь моей юности», «На свидании», «Мы идем в новую жизнь», «Вечерняя школа», «Пушкин и Бенкендорф» ??м башкалар бар. Советлар бидермайеры (ампир ??м романтизм кушылмасы) стиленд? эшл?нелг?нн?р.

